

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Iskoláink fejlesztése.

Irta: *Ember Károly.*

Fejleszteni a köznevelést, mily szép, mily nemes, mily nagy nemzeti feladat! Fejleszteni tehát nemcsak a meglévő kath. iskolákat, intézeteket fenntartani, hanem azokat tökéletesíteni, azok mintájára a köznevelés érdekében többet létesíteni: az az a feladat, amit a kalocsai érseki megye főpásztora, dr. Várady L. Árpád célul választott. Lehet-e szebb, nemesebb életfeladat arra vállalkozni, hogy egy nagy érseki megye népoktatásügyét nemcsak megismerni a legkisebb részleteiben, hanem a megismerés után kitűzni az életprogramot: fejleszteni a kath. nemzeti népoktatást ott, ahol a meglévő állapotok a fejlesztést sürgetik.

A nagy világháború eseményei ismét és ismét azt bizonyítják, hogy a vallásos szellemű nemzeti népkultúra tökéletes nemzeti társadalmat teremt, mely nemzettársadalom fiaí birjanak bár doktori diplomával, avagy végezték el legyen csak a népiskola osztályait: egyformán *erős, bátor, hős és hű harcosai a nemzetnek*. A trón erősségét, a haza védőkarját tudhatja abban a hadseregben, amelynek katonái Isten szent nevével indulnak a harcba és használják fegyverüket.

Kalocsa fenkölt lelkületű érseke évtizedeken keresztül őrtállója volt a kultuszminisztériumban a vallásos szellemű nemzetnevelésnek. Már a reformok bölcsőjénél szelid, de határozott lelke közvetve rányomta bélyegét az intézkedésekre. Miniszterek, államtitkárok és az egyes osztályok vezetői, mind-mind az ő szelid, határozott lelkének bölcs gondolatait, mint az igaz hazafias lélek meggyőződéséből eredő tanácsait szeretettel törekedtek érvényesíteni és el nem mellőzni; Várady érsek, az osztálytanácsos, majd miniszteri tanácsos szelidségével, de komoly határozottságával irányított, befolyásolt s így megszűntek a 70-es és 80-as évek vallásellenes felfogásainak célzatai a kultuszminisztérium tanügyi reformjaiban és intézkedéseiben. Jóllehet,

a Krisztus szíve szerinti pásztor meggyőződéses lelkének titkait fürkészik soraim, de a titkok oly kincset képviselnek a nemzeti kulturára nézve, hogy azokat feltárni szent kötelességünk, hogy azok közkincsévé váljanak a haladásra, fejlődésre hivatott magyar nemzeti köznevelésnek.

A megfontolt, zajtalan, de hatásos cselekvés az erős, férfias jellemnek oly vonása, amivel felruházni a hivatottakat csak a követésre fel-tüntetett élőpélda hatásával lehet. Mert vannak, akik hasonlóan cselekednének, ha arra bátorítást nyerne: a nemes példa bátorít, mert vonz és lelkesít.

Adja a jó Isten, hogy a kalocsai egyházmegye érsekének példája általános utánzásra, követésre találjon. Gyűljenek össze a tanév végén az egyházmegyei kerületi esperestanfelügyelői, számoljanak be főpásztoraik előtt az espereskerületi tankerület iskolaügyi viszonyairól. Ismerje meg a főpásztor közvetlen jelentésekből, hogy melyik kerület mily mértékben érvényesíti az Üdvözítő küldetését: «Elmenvén, tanítsatok minden népeket és nemzeteket»... , győződjön meg a főpásztor a közvetlenül előadott jelentések tartalmából, hogy az egyes kerületekben gyarapodott-e avagy fogyott-e a kath. iskolák száma? Az egyes iskolák mily mértékben felelnek meg a nemzetnevelés nagy és fontos feladatainak?

Számoljanak be az előterjesztésbe szőtt adatok arról, hogy mennyi tanteremben hány tanerő tanít? A tanköteles gyermekek koruk szerint hogyan oszlanak meg az egyes osztályokban? A tanköteles gyermekek közül hány jár és hány nem jár a korának megfelelő osztályba? Mennyi a be nem iskolázott tankötelesek száma? Mik ennek az okai az egyes községek szerint? És ehhez képest hol kell újabb tantermekkel, új tanítóállások szervezésével a köznevelés állapotait javítani?

Számoljanak be a jelentések, hogy az iskolák a kézimunka, slőjd, kertészet, rajz, stb. gyakorlati tárgyak tanítását minő eredménnyel végzik. Hol vannak az iskolával kapcsolatosan gazdasági

19.

és ipari ismétlőiskolák, ifjúsági egyesületek, iskolai könyvtárak, népszövetségi intézmények szervezve? Mit tesznek a hivatásos tanítók a népjóléti intézmények szervezése és vezetése terén?

Kik a kerületben a valóban hivatásos, lelkes népnevelők? Kik méltók az egyház, az állam különösebb elismerésére, dicséretére, avagy kitüntetésére stb. Az előterjesztett jelentések kapcsán folytatott megbeszélések azután megállapították, hogy az érsek — mondjuk a főpásztor — *«a további szükséges eljárásokat hogyan fogja lefolytatni»*.

A magyar kath. iskolák, intézetek fejlesztéséhez, tökéletesítéséhez, a kor igényeinek megfelelő szervezéséhez alkalmas módot jelölt meg a kalocsai érsek úrnak e történelmi nevezetességű tanév végén tartott értekezlete az espereskerületi tanfelügyelőkkel.

A nagy idők nagy gondolatokat és cselekvéseket váltanak ki, legyen e tett is egy nagy gondolat igazságának, eszméjének a megvalósítása, a keresztény szellemű nemzeti kultúra haladásának és fejlődésének a kijelölt útja, amelyen lelkesedés, áldozatkészség és cselekvés jellemzi a haladókat.

A katolikus tanító.

Sokszor olvastam a katolikus tanítóról. Ismerem azon magasztos elveket, melyek a katolikus tanítónak útbaigazítói, világítótornyai legyenek. Most én megkísérlem munkakörét megjelölni s néhány vonással megrajzolni, milyennek képelem én a kath. tanítót?

Lelki szemem elé varázsolom azt a kis prepát, aki oklevelével kezében, szívében telve reménnyel kilép az életbe. Sok meddő kísérletezés és sokszor, igaztalan mellőzés után álláshoz jut. Fiatalságával járó idealizmusa segíti szépnek vagy legalább is tűrhetőnek varázsolni kis otthonának fogyatékoságait. Mert az van bőven. Lakásának nem egyszer omladozó falai buzdítják, hogy az ingadozókat megszilárdítsa, a háztetön becsörgedező esővíz megtanítja bátran evezni az élet tengerén. Itt-ott egy-egy mellőzés azért, mert hitfelekezeti tanító. Meg nem hallgatott jogos panaszai és az azokat követő keserűség mind-mind megacélozzák lelkét.

S aki ennyi és még fölsorolhatatlan tapasztalat mellett sem vesztette el életkedvét, munkálkodási örömét: *ez a kath. tanító!*

S ha az első tűzpróbát kiállotta, akkor túl van a csüggedés veszélyén. — De hát mi kölcsönzött neki annyi lélekerőt, mi tanította meg az égre tekinteni? — A hit. — Vajjon csak önmagáért egyszerszint népnevelő is s csak azt adhat, amije van. A hitből fakad az erkölcs s a tanító erkölése a nép erkölése is. Vallásosság alatt nem az örökös imát és szemlesütést értem, hanem az öntudatos krisztusi életet.

A családi békeőre, a kötelesség megtettesítője: *a kath. tanító.* — Kevés szó, sok tett: *ez a kath. tanító.*

Ott látom a kath. tanítót mindenütt, ahol oktatni

vigasztalni, segíteni kell. Látom, hogyan nyújt segítőkészséget az eltevedetteknek, s hogyan világít a sötétben veszteglőknek. Látom őt kis tanítványai körében s önkéntelenül eszembe jut a jó pásztor báránykái között. — Megyek tovább, ismét szemembe ötlök a kath. tanító agyútűz- és puskaropogás között, kezében magasan lobogtatja még a háromszínű lobogót s még utolsó sóhajuk is: *«előre!»* Látom vértől áztatott, megdicsőült testéből mint száll el a lélek, hogy szellemképében vissza-visszaszálljon kisdéd falujába. S elfolyt drága vére égő hazaszertetének záloga. Halálhörgés, sóhajok és jajgatások honát is fölkeresi: kötöz, gyógyít s erőt és reményt csöpögtet a beteg lelkébe. Látom nesztelenül lépegetni az özvegyek és árva között s úgy tetszik, hogy a sok leszárított könnyesepp után nem sokára fölragyog a szivárvány.

Nézzük csak, milyen is az öltözete, milyen a megjelenése? Hiába keresem a cifraöltözötű, bodorított hajú, parfümtől áztatott fényzők között. Öltözetük egyszerű, de társadalmi állásukhoz mért. Nem hanyagolja el külsejét, de nem akar formátlan és üresfejű divatbabbá lenni. Mert a divatbaba nem lehet kath. tanító.

Milyen a társadalomban? Szíves mindenkihez, de nem hízog, nem mézes-mázos szavú. Részt vesz a nemes emberbaráti mozgalmakban, de nem a hírnévéért, nem a dicsőséggért. Ahol hallatni kell szavát, nem húzódik gyáván vissza. Aki minden tehetségét a társadalom és közjó szolgálatába állítja: *ez a kath. tanító.*

S amilyen szerény volt az élete, olyan a halála. De az a sok mag, amit elhintett; az a sok csemete, amit megnyesett, mégis csak neki virít s nem hal meg, bár el is temetik. Szelleme és emléke főnmarad a jövő nemzedékben. Ez a jószágos szellem segíti most a vitélő magyart; ez vigasztalja a keserűket; ez ad és teremt megértő és emberbaráti szívet s ez a szellem fog segíteni a végső győzelemre.

S ha így átfutom a kath. tanító gyönyörű hivatását, elmondhatom én is a költővel: *«arcom hevül, szívem dobog s kimondom édes büszkeséggel, hogy én is kath. tanító vagyok.»*

Schijjkorn Aranka.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Néhány szó Öveges Kálmán tankönyveiről. Tervbe vettük, hogy lapunk hasábjain időről-időre ismertetni fogjuk egy-egy kiváló tanügyi munkásunknak iskolakönyveiben megvalósított pedagógiai elveit s ezzel összefoglaló áttekintést nyújtunk egyúttal tankönyvirodalmi munkásságának eredményéről és értékeről is. Kartársaink bizonyára szívesen fogadják és olvassák majd e cikkeinket, hiszen a legkiválóbb pedagógusunk műhelyébe nyernek így betekintést s ez mindenkor a leghasznosabb ismeretekkel való gyarapodást jelenti.

Ezúttal *Öveges Kálmán* kívánjuk sorra venni, a kath. pedagógusok egyik legértékesebb és úgy tudományos, mint egyéni tulajdonságainál fogva is legtiszteltemértőbb tagját, aki hosszú évtizedek óta fejt ki immár nemcsak a népiskolában, hanem a népiskolai tankönyvirodalom terén is elsőrendű tevékenységet. Ábécés könyve, valamint olvasókönyvei (a népiskola minden osztályára) országszerte elterjedtek s népoktatásügyünk nivója érdekében óhajtuk, hogy még jobban elterjedjenek.

Öveges Kálmán tankönyvei megírásánál elsősorban az a szempont vezérelte, hogy könyveiben kidomborodjék a katolikus, vagyis a keresztény valláserkölési jelleg. S ezt oly művészi érzékkel valószínűsította meg, hogy sehohsem erőltetett ez a törekvése, hanem mindig alkalmoszerű és csak ott lép előtérbe, ahol szinte magától kínálkozik az alkalmazás. A valláserkölési szempontból társítva vannak a szívképző, az erényekre buzdító mondások és olvasmányok. A gyermek szívében rejlő jó érzések csírait úgy bontogatják az ilyen rövidke mondások, olvasmányok, mint a harmat a fakadó rügyeket.

Öveges Kálmán második vezérlő szempontja a hazafias tartalom. Azonban ezzel is csínján bánik, kivált az alsóbbfokú osztályokban. Arra törekszik, hogy a gyermek szívébe csiraképes mag jusson és csak annyi jusson, amennyi ki is bír hajtani, mert ha pazarul szórjuk a magot, az eszme könnyen únottá fog válni. A III. osztálytól kezdve olvasókönyveiben a vallási és hazafias szempontok fokozottabban domborodnak ki, mert hiszen a gyermek esze, szíve már többet megbir.

Harmadik szempontja, hogy az olvasókönyv minél intenzívebben támogassa a többi tantárgyat. Fravurosan van ez már az ábécés-könyvben is megvalósítva, olvasókönyvei pedig e szempontból tökéletesnek mondhatók.

Értékes szempontja az is, hogy az egyes olvasmányok ne legyenek túlságosan hosszúak. A hosszú olvasmányt nem képes a tanító alaposan tárgyalni, de meg unalmassá is válik a gyermek előtt. Mindkettő nagy baj.

Az egyszerű, magyaros nyelvezet is egyik nagy-szerűen keresztülvitt szempontja *Öveges*-nek, amit pedig, sajnos, nem sok tankönyvünkről mondhatunk el. Mellőzi a hosszú, cikornyos mondatokat és a képletes kifejezéseket, ezért azután kevés szómagyarázatra, értelmezésre van szükség.

Nagy erénye még *Öveges* tankönyveinek a nagyszámú, jól megválogatott illusztráció. Akik ismerik e modern szempontnak jelentőségét, tudják, mily értékű az így fölszerelt könyv.

Ime, röviden összefoglalva azok a szempontok, amelyek *Öveges Kálmán* könyvein végigvonulnak s amelyek e könyveket oly nagy fokban értékesékké, hasznosakká teszik.

Midőn *Öveges* ábécés-könyvét és olvasókönyveit kartársainknak ezúttal is figyelmükbe ajánljuk, megjegyezzük, hogy mindannyia a *Szent-István-Társulatnál* jelent meg, honnan mutatványpéldányt kívánatra küldenek.

A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyve, mely az 1914. évi ünnepélyekről számol be, az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában és Fodor Árpád tanár, főtítkárszerkesztésében megjelent.

A 8 éves könyv 7700 iskola jelentéséből készült a tavalyi 6300-al szemben. A bevezetés hálásan közli a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a hercegprímás elismerő iratait, az egyházi főhatóságoknak 31 állatvédelmi pástorlevegélről és a kir. tanfelügyelőségeknek 44 körrendeletéről számol be.

Erre következik a 72 kir. tanfelügyelőség és kirendeltség jelentéseinek áttekinthető ismertetése, Fiume és Horvát-Szlavonország magyar iskoláinak híradása, majd a 3 statisztikai tábla, összefoglalás, középiskoláink természetvédelméről szóló szakasz és két mintaelőadás a madarak és fák napjára dr. Gaál István egyet. m. tanár és Sztancsik László

áll. polg. isk. tanár tollából. Az évkönyv ismét az intézmény nagymértékű fejlődéséről tesz tanúságot.

Faültetés 2672, az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga fogadalomtéttele 3187, kirándulás 4841, közönség 3321 helyen volt. E nagy számok mind haladást és a nemzetnevelő intézmény boldogulását mutatják.

100 orgonajáték. A kiforrott zenei tehetség száz beszélő virága az a briliánsan kidolgozott száz zenei téma (orgonajáték), melyet *Wéber János* szépfalusi (Temes m.) kántor, igazgató-tanító szerzett s nyújt a fenti című vaskos és csinos kötetében a szép és nemes orgonajáték kedvelőinek. Az összes kemény és lágy hangnemekben kidolgozott zenei témák mindegyikén kidomborodik a dallam plasztikája; a mesteri hangkötés, hangszínezés pompája még a legrövidebb 15—20 ütemű tételnél is tökéletesen érvényre jut. E gyakorlati értékű mű mindenki kedves kézikönyve lesz, aki az orgonairodalomból a valóban értékes műveket keresi s aki az ily értékes művek tanulmányozása révén óhajt az orgonajáték rejtelmes birodalmába hatolni. A mű ára: 3.50 K. y—l.

HIREK.

Kalocsai egyházmegyei iskoláinak fejlesztése. Dr. Várady Árpád kalocsai érsek az elmúlt héten értekezletet tartott a főegyházmegyei tanfelügyelőséggel és több e célra felhívott ker. esperessel a kalocsai egyházmegye iskoláinak fejlesztése tárgyában. Az esperesek referáltak kerületük iskoláiról, azok látogatottságáról továbbá új iskolák építésének és a meglévők fejlesztésének szükségességéről. Az érsek a további szükséges eljárásokat a megbeszélések alapján fogja lefolytatni.

Kedves Kartársaim! Kezelő orvosom megállapítása szerinti súlyos tüdőbajomtól csak Gleichenberg szabdíthat meg. De hogyan juthassak e célra szerény tanítói fizetésemből, mikor e rettenetes drágaság közepette 11 tagú családot kell fentartanom? Alamizsnát nem kérek Töletek, csupán arra kérek, hogy «Imadalok a hazáért és egyéb háborus költemények» című 2 ives füzetemet 7 imadal eredeti dallamával bérmentve 80 fillérért megrendelni sziveskedjete. Ha tömegesen rendeltek meg, a sok fillér lehetővé teszi, hogy gyógyulásomat megkeressem. A 80 fillért pedig nem dobjátok ki hiába, mert előkelő és szakértő egyének is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak füzetemről. Kérlek benneteket ne halasszátok holnapra a megrendelést. Alsóság, Vasm. Kartársi szeretettel *Kováts Sándor*, kántor-tanító.

Felvétel a Tanítók Házába. A Léván létesített József főherceg Barsvármegyei Tanítók Házában az 1915—16. tanévre néhány hely megüresedvén, ezen helyekre első sorban az internátust fentartó Barsvármegyei Altanános Tanító-Egyesület tagjainak középiskolát látogató fiai, azután tanítók és végül nem tanítók fiai vétetnek fel. Az internátusban az egyesület tagjai fiaik után az ellátásért, mosással havonként 55, mosás nélkül 50 koronát, a nem tagok és nem tanítók pedig mosással 75, mosás nélkül 70 koronát fizetnek. A felvételi és orvosi kezelési díj egész tanévre 10, illetőleg 15 korona. A felvétel iránt való kérvényeket, melyekhez a folyamodó tanulóknak 1914—15. tanévi iskolai bizonyítványa és öves

bizonyítvány mellékelendő, augusztus hó 15. Lévara az internátus gondnokságához kell beküldeni. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Bővebb felvilágosítást készséggel ad a Tanítók Házának gondnoka.

Pályázat árvaházi alapítványi helyre. A Magyarországi Tanítók Árvaházi Egyesületének budapesti árvaházában (I. Alkotás-utca 44. sz.) a jövő iskolai évre a Pest-pilis-solt-kiskunvármegyei Általános Tanítóegyesület néhai Tóth József kir. tanácsosnak a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében eltöltött 25 éves tanfelügyelői sikeres működése emlékére létesített alapítványi hely betöltendő. Ezen alapítványi hely jótétményében részesülhet Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén működésben levő illetve működésben volt s mindenesetre az alapítványt tevő tanítóegyesület kötelekéhez tartozó illetve tartozott állami, községi, felekezeti, egyesületi és magán, polgári és elemi népiskolai tanítók, tanító-nők, ovók és ovónők 6—16 év közötti teljes vagy félárva, árvának nyilvánított gyermeke vagy ilyenek hiányában Pest vármegye területén bármely jellegű elemi népiskolánál tényleges működésben levő és vagyontalan tanító olyan fia, aki valamely középiskolát vagy polgári iskolát látogat. A kellően felszerelt pályázati kérvények a Pestvármegyei Általános Tanítóegyesület elnökségéhez címezve f. évi augusztus hó 1-én Ónody Gusztáv elnöknel Erzsébetfalván nyújtandók be. A folyamodványhoz mellékelendők: 1. a felveendő árva keresztlevele (születési bizonyítványa), 2. a testi épséget és a megejtett himlőoltást igazoló orvosi bizonyítvány, 3. a legutóbbi évi iskolai bizonyítvány, 4. az atyja esetleg az anyja halálát igazoló bizonyítvány, 5. a testvérek számát és azok korát feltüntető családi értesítő, 6. szegénységi, illetőleg községi bizonyítvány, mely tanuskodik arról, hogy az árva teljesen vagyontalan és hogy az özvegy anyja minő jövedelmi forrásból tartja fenn magát, 7. hivatalos okirat arról, hogy az özvegy anyja és annak árvái kapnak-e és mennyi segélypénzt a tanítói nyugdíj és gyámalpból vagy bármely más alaphól, 8. az atya esetleg az anyja tanító voltát igazoló bizonyítvány és 9. az anyának esetleg a gyámnak két tanu előtt aláírt abbeli nyilatkozata, hogy az árva számára a tanítói nyugdíjalpból járó nevelési pótlékot és az általa esetleg élvezett más ösztöndíjat az árvaháznak szolgáltatja.

Felvétel a Magyarországi Tanítók Árvaházába. A Magyarországi Tanítók Árvaházi Egyesülete által Budapesten, I. kerület, Alkotás-utca 44. szám alatt fenntartott árvaházban megürült helyekre pályázhat Magyarország bármely vidékén működött kisdédővi, elemi, felső nép- és polgári iskolai tanító, tanítóképző tanár és tanfelügyelő 6—12 éves árvája, kik az országos tanítói nyugdíj- és gyámalpból fenntartott árvaházakba való felvételre jogosultsággal bem bírnak. A választmányhoz intézett folyamodást augusztus hó 1-ig Ónody Gusztáv egyesületi főtájkárhoz kell küldeni Erzsébetfalvára. A folyamodáshoz szükséges mellékletek: a) az árva születési anyakönyvi kivonata, b) családi értesítő, c) a szülő elhalálozását igazoló halotti anyakönyvi kivonat, d) szegénységi bizonyítvány, e) az árva legutolsó iskolai bizonyítványa, f) az árva testi és szellemi épségét igazoló hatósági orvosi bizonyítvány. Ha a felvett árva atyja nem volt tagja az árvaházi egyesületnek, abban az esetben utólag be kell fizetni az egyesület pénztárába a 20 koronás örökös tagsági díjat. A háború tartama alatt az árvaház épülete

hadikórház céljait szolgálja, ezért az árvaházi egyesület az árvákat a körülmények szerint családjukban hagyja, vagy megbízható családoknál helyezi el és ellátási, tanítási költségeikről, kellő felügyeletükről gondoskodik. Meszlényi Zoltán egyesületi elnök, Ónody Gusztáv egyesületi főtájkár.

Negyvenezer német néptanító közül elesett négyezerkilencszáz. Mint Berlinből jelentik: negyvenezer német néptanító harcol a német hadseregben. Most jelent meg egy tanügyi hatóság statisztikája, amely közli, hogy közülök eddig négyezerkilencszázhat esett el. Poroszország 2688, Szászország 533, Bajorország 358, Württemberg 260, Baden 272, Hessen 96. Elzász-Lotharingia 89, Braunschweig pedig 68 hős néptanítót áldozott a hazának.

A magyar népoktatás és kisdénevelés két lelkes maecenásának újabb áldozatkészsége. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította: dr. Boromissa Tibor szatmári róm. kath. püspöknek, aki a szakasz róm. kath. iskolaépület javítási költségeire sajátjából 1300 K-t adományozott, a «Budapest székesfőv. X. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület»-nek, amely a Budapest székesfőváros X. kerületében levő templomtéri közs. elemi iskola és kisdédőoda szegénysorsú tanulónak 1199 K értékű ruhamenűt ajándékozott és Számord Ignác pápai káplán, esztergomi érseki övönöképzőintézeti igazgató és lelkésznek, aki az esztergomi Szent Anna-zárdában levő kisdédőodák és elemi leányiskola szegény növendékeinek felruházására 1000 K-t, a háboruban elesett katonák árváinak nevelésére 1000 K-t, összesen 2000 K-t adományozott, a «Budapesti Ferencvárosi Általános Jótékonyági Egylet»-nek, amely a budapesti IX. ker., 2. sz. iskolakörzetébe tartozó iskolák szegénysorsú tanulóit 2000 K-val segélyezte, a «Budapesti Belvárosi Polgárok Segítő Bizottsága»-nak, amely a Budapest székesfővárosi IV. kerületi szegény tanuló felruházása céljaira 1000 K-t adományozott.

Lelkész az elemi iskolában. Hogy a hádbavonult kath. tanítók iskolai árván nem maradtak, arról érdekesen beszélő, statisztikai képet adnak azok az apró hírek, melyek arról a fáradságot nem ismerő, lelkes odaadásról emlékeznek meg, mellyel a kath. lelkészek hádbavonult tanítók helyett a gyermekek iskolai tanítását magukra vállalták. Az önzetlen, hazafias lelkesedés ily képét látta s.-szerkesztőnk Gödöllőn, ahol az ottani elemi iskolák II., III. és VI. osztályú növendékeit *Schlager Árpád* pápai kamarás, szentszéki tanácsos, esperes-plébános tengeri más irányú elfoglaltságának dacára, már a mozgósítás óta fáradhatlan lelkesedéssel tanítja.

Az ily lelkesedés igazi kincse a kath. ifjúság nevelésügyének, melynek áldásos gyümölese már virágjában is a hála érzetét növeli.

A hős a tanítóhához. Molnár József asztalosmester, a magy. kir. népfelkelési osztag bátor hőse a harc-térről Barabás István vasvári róm. kath. iskola igazgatójához a következő tabori levelet intézte:

Kelt a taborban, 1915. április 10-án.

Tekintetes Igazgató Úr!

Üdvözetemet küldöm a távolból Önnek, mint jó tanítónak, kire mindig a legnagyobb szeretettel gondolok a megköszönhetetlen jóságáért.

A legnagyobb örömmel írom pár soraimat, mikor tudathatom Önnek, t. igazgató úr, hogy én is mint egy lelkes, harcias ember küzdhetek a többi testvérekkel együtt a hazánk megmentése érdekében, fáradságaimat napról-napra felejtve és bízom a jó

Istenben, hogy az a küzdő tábor, ki Istenben bíz, nem csalatkozik. Csak előre! Az Isten megsegít bennünket. Maradok mély tisztelettel M. J.

Ime, a hitre és hazaszeretetre nevelt hős lelki értéke. Van abban erő, bátorság, hősiesség, mert él benne a tekintély tisztelete és szeretete. E sorokban kifejezett tanítványi hála ezt dokumentálja.

Halálozás. *Isoz de Chateau D'Oex Emil*, a budapesti VI. ker. állami főreáliskola tanára, a 302. honvéd gyalogezred századparancsnok főhadnagya, május 29-én Lutkov mellett rohamra vezetvén századát, ellenséges golyótól találva hősi halált halt. A hazáért hősi halált halt a kartársunk a kath. hitéletnek, mint tanár is igen agilis tagja s a kath. tanítóságnak lelelkesebb barátja volt.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

V. M. Elküldtük a tájékoztatót. — **Tiszaparti.** 1. Az illető egyházközség a kisdodovadához a dadát az ovodát látogató kisdedek mellé fogadja és fizeti. Ezekben a teendőkben az óvónőnek rendelkezései szerint köteles eljárni. — A saját céljaira külön fizetés mellett alkalmazhatja. Vannak ovodák, ahol ezt a helyi hatóság bizonyos tekintetekből meg nem engedi. — 2. A dadát a hitközség fizeti, tehát a hitközségi iskolaszék elnöke alkalmazza, természetesen az óvónő meghallgatása után. 3. Az elnök csak azt az utasítást adhatja, hogy az óvónőnek a dada az ovodában és az alkalmaztatásával járó teendőkben engedelmességet tartozik. — Rendelje meg a kath. ovodák számára kiadott *Fegyelmi szabályzatot és utasítást* a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28., abban bőveges utasításokat talál kérdéseire. — **G. B.** Levélben feleltem. — **S.** Intézkedtünk. — **E. A. Baka.** Ezidő szerint a törvényesen felvett javadalmi jegyzőkönyv és az ennek alapján kiállított díjlevél bírvényvel, ázonban jogában áll az összeírás tévedését helyesbíteni.

A közigazgatási bizottságtól új javadalmi összeírás elrendelését kérelmezi az egyházi főtanfelügyelőség útján. Az 1847-iki canonica vizitatio iratát mellékelje. — **P. F.** A személyi pótlékokat kizárólag az állam adja meg. Erre joga van önnek is, miután nyilvános kath. hitfelekezeti tanító, ha az illetékes hatóság: a kir. tanfelügyelőség és a közigazgatási bizottság előterjeszti és az egyházi főhatóság kifogást működése ellen nem tesz. A személyi pótlék fizetését a fenntartóra nem utalja át az 1913. évi törvény. — **P. B.** Az illető tanulóat vetesse föl a Technológiai középiskolába, Budapest, VIII., Népszínház-utca. Kérjen útmutatást a felvételre vonatkozólag az intézet igazgatóságától. — **V. G.** A harctéren van, onnan kéri tanácsot. Azt írja, hogy az 1000 koronába be nem számított kántori jövedelmét a hitközség nem fizeti ki családjának, mert azt a helyettes kántor díjazására foglalja le. Ebben a tárgyban már igen sokszor kifejeztük véleményünket. A Kath. Tanügyi Tanács álláspontja a helyes. A miniszteri rendelet éppen a hadbavonult kántortanítókat érdekelt akarja megóvni, mert nem engedi, hogy egyes szűkkeblű fenntartók a tanítónak azon kántori jövedelmét elvonják, amit az 1913. évi törvény a tanítói fizetésre foglalt le. Miután a kántori állás hivatalosan elismert állás, ennél fogva a rendelet értelmében az 1000 koronán felül eső rendes évi kántori jövedelem sem vonható el a hadbavonult zsoldot élvező tanító családjától a helyettes díjazására. Ha a hitközség helyettes alkalmaz, azt fizesse azzal, hogy megkapja a végzett munkáért járó stólat. — Általában így oldották meg a hitközségek a kérdést, sőt vannak kántorhelyettesek, akik még a stólatjövédelmet sem vonják el hadbavonult kartársuk családjától. És ez szép, nemes, hazafias cselekedet. Több példát mutattunk be erre. Forduljon a közigazgatási bírósághoz döntésért. — **Többeknek.** *Kontor Elek fővárosi tanár-zene-szerzőkollégánk címe: Budapest, II., Lánchíd-u. 2. sz.* A kért díj: *«Miatyánk — Üdvözlégy»* ára: 2 K. Ezenkívül kaphatók: *«Üdvözlégy Mária»* 150 fillérért, *«Mária-Dalok»* 1.60 K-ért, *«Asszonyunk Szűz Mária»* 2 K-ért, *«Ecce Sacerdos Magnus»* 1.60 K, a külön szöveg 80 fillérért. *«Unnapi (dallamos) praeludiumok»* s a többi szerzemé nyeiről árlapot készséggel küld a szerző.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Esztergomi érseki megye.

Bankai (Pöstyén mellett) magyar-tót tannyelvű róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra. Helyi járulékokból 654 kor. és a szolgálati év szerinti kiegészítő államségély. Stóla-járandóság Can. Vis. szerint meg van állapítva. A választás idejéről a pályázók külön értesítetnek. Kérvények a bankai (u. p. Pöstyén) iskolaszék címére küldendők. Az állás szept. 1-én foglalandó el. 228 2—2

A **hontberencfalui** kántortanítói állásra *júl. 31-ig* a törvényes fizetés mellett pályázat hirdetik. 244 1—1

A **szentendreji** (Pest m.) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet a fiúiskola III-ik tanítói állásra. Határidő *aug. 16.* Javadalmazása törvényes. Csak férfiak pályázhatnak. Orgonálishoz és énektanításhoz értők előnyben részesülnek. *Kada Mihály* iskolaszéki elnök. 252 1—1

Nyittrakoros IV-ik róm. kath. tanítói állásra pályázat. Járandóság a községtől 100 kor., kertiletmény ellenértéke fejében 20 kor., egy szoba, konyha, fakamra, pince s 8 köbméter fa természetben. A többi államségély. Pályázhatnak férfiak és nők egyaránt *aug. 1-ig*, amidőn a választás is megejtetik. Jogi és kötelességei szept. 1-vel érvényesülnek. *Iskolaszék.* 259 1—1

A **királyfai** (Pozsony m.) magyar tannyelvű róm. kath. elemi iskolánál tanítói állásra pályázat hirdetik. Csak férfitanítók pályázhatnak. Javadalmazás: 2 szoba, 1 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 istálló, 1 ől, 2 kat. hold 1076 ől saját erejével megmunkálendő szántóföld, 300 ől kert, legeltetési jog megváltása címén 8 kor., 2 ől tűzifa és

409/36 kor. a községtől, többi megfelelő államségélyből. Folyamodványok *aug. 15-ig* küldendők ezen címre: Róm. kath. plébániahivatal, Egyháza, u. p. Pozsony-Királyfa. A választás *aug. 20-án d. u.* a királyfai iskolában fog megtartani. Az állás szept. 1-én elfoglalandó.

261 1—1

A **nagylócei** (Nógrád m.) róm. kath. férfitanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 2 szoba, konyha, 1 kamra, 10 kor. kertiletmény, 100 kor. a hitközségtől, többi államségély. Kötelmei díjlevel szerint és szükség esetén a kántort helyettesíteni tartozik. Tannyelv magyar, folyamodványok *aug. 8-ig* a nagylócei plébániára küldendők. Az állás szept. 1-én foglalandó el. 268 1—1

A **dalmadi** leányegyházi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme díjlevel szerint 501 kor. s a törvényes államségély. A tót nyelv ismerete szükséges. Választás *aug. 15-én d. u.* Plébániahivatal, Hontnadas. 286 1—2

Egri érseki megye.

A **sarudi** róm. kath. anyaszentegyházhoz tartozó **uj-lőrincfalvai** (Heves m.) főkegyház róm. kath. hitközség által fenntartott államségélyes kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1. 3 szoba, egy előszoba, konyha, kamarából álló lakás, istálló, 1200 ől udvarral és kerttel, amelyből templomépítés esetén, mintegy 300 ől ezen célra fog felhasználni. 2. 35 kat. hold 93 ől föld haszonélvezete, melyből 31 hold 1107 ől szántó, 1 hold 197 ől szőlő, gyümölcsös és 2 hold 389 ől legelő. A szőlő és gyümölcsfák értéke méltá-

nyos egyezség után az özvegynek megtérítendő. 3. A szatmari püspökségtől mint kegyúrtól 90 kor. 4. A hitközségtől párbér címén 60 kor. 5. Az ismétlőiskolások tanításáért az iskolaadóból 30 kor. 6. Munkaváltásért az iskolaadóból 94-40 kor. 7. Esetleges államsegély, az összegre való minden szavatosság nélkül. 8. A felmerülő stóla-jövedelem. Kötelessége: úgy a mindennapi, mint az ismétlő tankötelesek tanítása, valamint a vasár- és ünnepnap délután a szokásos ájtatosság megtartása és az előforduló temetések elvégzése. Pályázati határidő *aug. 15-ike*. A tanítói és kántori teendőkre képesített oklevéllel, működési bizonyítvánnyal szabályszerűen felszerelt kérvények a Sarud-i (Heves m.) róm. kath. plébániai hivatalhoz küldendők. 257 1—1

A **bátori** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetnek. Jövedelme: 1. Tandíj, deputátum és egyéb címén a községtől 232-80 kor. 2. Rajner alaphól 50-40 kor. 3. Stólaból 120 kor. 4. Párbérből a község által készpénzben kiüzelve 560 kor. 5. 22 m. dorongfa beszállítva, jelenlegi értéke 176 kor. 6. Földből, 13 kat. hold 864 ööl szántóföld, melynek jelenlegi hasznos területe 360 kor. 3 kat. hold 878 ööl rét, évi átlag termésértéke 140 korona. 7. Féltelek után failleték és marhalegelő, átlagértéke 40 kor. 8. Törvényszerinti államsegély és természetbeni lakás. Pályázati határidő *aug. 15*. Pályázók a választás napjáról értesítve lesznek. Bátor (Heves m.) *Plébániahivatal*. 269 1—1

Erdőkövesdi róm. kath. iskolához hadbavonult kántortanító helyettesítésére helyettes kerestetik. Fizetése évi 800 kor. Nők is pályázhatnak. Pályázat Plébániahivatal, Erdőkövesd (Heves m.) küldendő *aug. 20-ig*. 266 1—2

Az **istenmezejei** róm. kath. iskolához hadbavonult kántortanító helyettesítésére helyettes kerestetik. Fizetése évi 800 kor. Nők is pályázhatnak. Pályázat Plébániahivatal Erdőkövesd küldendő *aug. 20-ig*. 267 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A **szénásfalusi** róm. kath. osztálytanítói állásra *aug. 1-ig* pályázatot hirdetnek. Javadalma: törvényszerű lakás, 20 kor. kertválság, 100 kor. fizetés a hitközségtől és az 1913. évi XVI. t.-c. szerinti államsegély, Tót nyelv tudása szükséges. Pályázhatnak tanítók és tanítónők. Kérvények *Feldmater Agoston* iskolászeki elnökhöz Geletnekre (Bács m.) küldendők. 247 1—1

A **dobronyai** (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Jövedelem: 1200 kor. Készpénzben 1042 kor., (ebből államsegély 592-32 kor.) a többi természetben, fában, földben, stólaban. Törvényszerű szép lakás, kert. Okl. és képesített kántortanítók kellően felszerelt kérvényüket *aug. 15-ig* a dobronyai róm. kath. iskolászek címére beküldhetik. 284 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **szászrégeni** róm. kath. elemi fiúiskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett egy tanítói állás, melynek javadalma a törvényben megszabott fizetés a hitközség pénztárából és államsegélyből, továbbá természetbeni lakás vagy szabályszerű lakáspénz. Kötelessége a tanítónak az iskolászek által rábizandó osztályok vezetése. Kántori képesítés és a személyes megjelenés előnyt biztosít. A pályázat *aug. 20-ig* adandó be. *Róm. kath. Iskolászek*. 256 1—1

Győri püspöki megye.

A **győri** róm. kath. egyházközség tanácsa kántortanító állásra hirdet pályázatot. A tanító kötelességeit a tanítói szolg. szabályzat állapítja meg. Fizetése az 1913. évi XV. t.-c. lakása természetben, vagy annak híján az 1913. évi XVI. t.-c. szerinti lesz. A kellően felszerelt kérvények, melyekhez tiszti orvosi bizonyítvány és családi embereknel a házasságlevél is csatolandó, *aug. 15-ig* az egyházközség központi irodájába (Megyeház-u. 6. sz.) küldendők. *Az egyházközségi elnökség*. 242 1—1

A **bezenyei** (Moson m.) róm. kath. elemi népiskolához hadbavonult osztálytanítója helyettesítésére szept. tanító (nő) kerestetik. Fizetése a szorgalmi idő alatt havi

80 kor., butorozott szoba, fűtés és világítás. Pályázati határidő *aug. 14*. Kellemes vasuti összeköttetés Pozsonnyal és Magyaróvárral. *Iskolászek*. 249 1—2

Az **abdai** (Győr m.) róm. kath. iskolászek kántortanítói állásra pályázatot hirdet *aug. 10-ig*. Javadalma: helyi járandóságokból 1197-72 kor. tanítói fizetés, a többi államsegély. Kántori: 716-40 kor. Kétszobás lakás, kert. A kérvények az iskolászek elnökének: *Nemény Alajos* plébánosnak címére nyujtandók be. 263 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **gádori** (Bács m. IV. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 800 kor. készpénz, 240 kor. lakbér a községtől havi előleges részletekben, a többi államsegély. Kötelessége: az iskolászek által kijelölt osztályokban és az ált. ism. iskolában külön díjazás nélkül tanítani, a kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni. Képesítettek és katonaságtól mentesek pályázhatnak. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Iskolászekre címzett kérvények ft. *Baszler István* esperes-plébános urhoz *aug. 10-ig* Gara küldendők. Német nyelv bírása szükséges. Személyes megjelenés és kántori oklevél előnyös. Utiköltség nem térítik meg. 246 1—1

A **géderlaki** (Pest m.) róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 15-ig* pályázat hirdetnek. Javadalma: 1. Szabadlakás, melyben 3 szoba, konyha, kamra, pince, padlás, felszer, istálló és sertésöl van. 2. A községtől készpénzben 400 kor. havi előleges részletekben és a törvényes pótlék. 3. A szabadlakás után 1079 ööl belső kert a Dellődülön és 656 ööl kert a budaháti részen. 4. 12. kat. hold és 1598 ööl szántóföld, 6 kat. hold és 1356 ööl rét (kaszáló), melynek nagyobb része már szántóföld, 1 kat. hold és 1507 ööl legelő, mely jogot ad 4 darab marha legeltetésére. 5. Ostyasütésért 20 kor. 6. 1600 lélek után stóla-jövedelem: nevezetesen a) énekes misék után 50 fill., b) liberás misék után 80 fill., c) örökös misék után 34 kor., d) kis halott után 54 fill., e) Öreg halott után 1-16 kor., f) palást és koporsó kérés után 1-84 kor., g) avatás után 36 fill., h) esketés után 1-16 kor., i) házassági hirdetés után: helybeli 40 fill., vidéki 80 fill. 7. Mérsékelt búcsuztatási díj, mely azonban 40 fillernél többre nem emelkedhetik. Ezen jövedelem után az adott megválasztott fizeti. Kötelességei: az iskolászek által kijelölt mindennapi és ismétlőiskolában tanítani, a templomban minden egyes istentiszteletet s ájtatosságok alkalmával orgonálni és a néppel énekelni. Keresztelésnél, avatásnál, esketésnél és temetéseknel az őt illető munkát végezni, temetésekhez és vissza a szertartási ruhák szállításáról gondoskodni s a lelkeszt öltöztetni, az iskolás gyermekeket és a népet a templomi énekekre tanítani és végül a Kalocsa-vidéki róm. kath. tanítói egyesület tagjává lenni. Csak tanítói és kántori oklevéllel bírók pályázhatnak. Pályázók a választás napján, aug. 20-án, d. u. 1/24 órakor személyesen tartoznak megjelenni s magukat a szokásos próbának alávetni. A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni, amely naptól fizetés is folyósítatik. A kellően felszerelt kérvények a géderlaki iskolászekre címezve nagys. és ft. *Kuluncsich Illés* tb. kanonok-plébános, ker. esperes urhoz Dusnokra (Pest megye küldendők. *Vajda Ottó* érseki megbízott, isksz. elnök. 258 1—1

A **dávodon** (Bács m.) róm. kath. magyar tannyelvű iskolánál, az úgynevezett II-ik tanítói állásra pályázat hirdetnek. Ezen állás javadalmazása: 1. 3 szobából álló lakás, konyha, pince, kamara, két istálló, mellékhelyiség természetben hasznélvezete, házf. oz csatolt kerttel. 2. Dávod község pénztárából évnegyvedes előleges részletekben 628 kor. 3. hat hold és 1592-1600 ööl szántóföld hasznélvezete, melynek adóját a tanító fizeti. 4. Állami segély. A megválasztott tanító tartozik állását szept. 1-én elfoglalni, amely időtől fogja is fizetését húzni. Tartozik ismétlőiskolát is tanítani és a bajavidéki róm. kath. tanítóegyesületbe belépni. A pályázók dávodon iskolászekre címzett kérvényüket *aug. 10-ig* ft. *Baszler István* ker. esperes urhoz Garára (Bács m.) küldjék. 262 1—1

Az **ószivaczi** róm. kath. népiskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra *aug. 8-ig* pályázat hirdettek. Javadalma a hitközségtől évi 1000 kor. és 6000 □ól szántóföld. Ha ezen állás helybeli tanítóval töltenék be úgy pályázat hirdettek egyszersmind az így megüresedett állásra, melynek javadalma a hitközségtől 200 kor. és államsegély. Ezenkívül minden állással három szobából és mellékhelyiségekből álló lakás és házikert van egybekötve. Az adót a megválasztott fizeti. Német nyelv tudása szükséges. Kötelessége az iskolaszék által meghatározandó osztályokat vezetni, a kántort helyettesíteni annak akadályoztatása esetén és a bácskula-vidéki tanítóegyletbe belépni. Az állás szept. 1-én foglalandó el, amikor is a fizetés folyósítatik. Kellőleg felszerelt kérvények ft. *Bach János* kerületi esperes plébánoshoz (Szilberek) nyújtandók be az iskolaszékre címzetten. *Iskolaszék.* 276 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Vágújfalura (Trencsén m.) róm. kath. kántortanító kerestetik. Javadalma: törvényszerű lakás. Községek pénztáraiból 368 kor., faváltság 140 kor., stóla és püspöki segély 190 kor., búcsuzatok után körülbelül 200 kor. s megfelelő fizetékiegészítési államsegély. Kérvények *aug. 7-ig* benyújtandók. *Iskolaszék.* 253 1—1

Szulyóváraljai (u. p. Peredmér, Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *aug. 10-ig* pályázat hirdettek. Fizetése törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. *Palmann Alajos*, iskolaszéki elnök. 272 1—2

Pécsi egyházmegye.

A «Népnevelő» 14-ik számában megjelent **mucsii** állásra hirdetett pályázatot *júl. 30-ig* meghosszabbított. *Major Károly* isksz. elnök. 281 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **korláti-i** (Nógrád) róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetés, lakás törvényszerinti. Választás *aug. 1-én* lesz. Kérvények *Féjér Miklós* várgedei plébánoshoz intézendők. 254 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **kisráti** róm. kath. iskolaszék nyugdíjazás folytán a kántortanítói állásra *aug. 15-ig* pályázatot hirdet, aminek helyi járulékokból biztosított évi jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint: stóla, kath. vallásalap és 23 kat. hold föld haszonélvezése után 337 kor. A törvény által megállapított fizetékiegészítés államsegéllyel biztosított. Mindennemű adóját a megválasztott fizeti. Felszerelt kérvények Kisrátra (u. p. Szürte, Ung m.) a róm. kath. iskolaszéki elnöknek küldendők. 283 1—1

Szepesi püspöki megye.

Az államilag segélyezett **detrefalvai** filiális kántortanítói állásra *aug. 22-ig* pályázat hirdettek. Vasuti megálló helyben, posta Szepesolaszi. Felszerelt kérvények *Mindszenti Mihály* plébánoshoz Ágostházára küldendők. 250 1—1

A **puczói** (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 6-ig* pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. Két szoba, konyha és melléképületekből álló lakás. 2. Kézpénz a hitközségtől 200 kor. 3. Konyhakert. 4. 18 bécsi mázsa szalma 28-80 kor. 5. 18 bécsi mázsa burgonya 21-60 kor. 6. 18 pozsonyi mérő zab 57-60 kor. 7. 6½ pozsonyi mérő árpa 32-50 kor. 8. 5 pozsonyi mérő rozs 25 kor. 9. 15 font len 6 kor. 10. 16 bécsi mázsa káposzta 19-20 kor. 11. 4 öl puha tűzifa 32 kor. 12. Legeltetési jog 4 db. szarvasmarha részére 8 kor. 13. A vallás- és tanulmányi alapból 5-42 kor. 14. A kántori stóla évi jövedelme 46 kor. 15. Államsegély 718 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Az anyaegyház kántori teendőin kívül még Pribis fiókegyház kántori teendők végzésére

gyalog köteles elmenni. Cím: Iskolaszék Pucó (Árva m.) p. Alsókubin. 279 1—1

A **lehnic**i róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra *aug. 29-ig* pályázatot hirdet. Jövedelme törvényes. Tót nyelv szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. Róm. kath. iskolaszék. *Lehnic*, Szepes m., u. p. Koronahegyfürdő. 282 1—2

Szombathelyi egyházmegye

Lődös (Vas m.) róm. kath. iskolaszéke szept. 15.—május 15. terjedő időre két helyettesi állásra törvényes fizetéssel pályázatot hirdet. Németül tudók előnyben Pályázati határidő *aug. 10.* 224 2—2

A **meszlén**i róm. kath. iskolaszék hadbavonult kántortanító helyettesítésére szept. 1-re tanítót (nőt) keres. Fizetés 800 kor., lakás, tűzifa. Pályázat *aug. 15-ig*. Róm. kath. iskolaszék. *Meszlen*, (Vas m.) 236 2—2

A **szentsebestyéni** helyettes kántortanítói (női) állásra *aug. 1-re* pályázat hirdettek. 255 1—2

Rábahídvégi róm. kath. iskolaszék osztálytanító állásra pályázatot hirdet a háború tartamára. Fizetése 1000 korona, egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelessége díjlevél szerint. Választás *aug. 15-én*. *Frim Gyula* plébános, iskolaszéki elnök. *Rábahídvég* (Vas m.) 270 1—1

A **szőcsei** róm. kath. elemi iskolához egyévi önkéntességét teljesítő osztálytanítója helyettesítésére tanítónő kerestetik. Fizetése 800 kor. és külön lakás. Kötelessége a díjlevél szerint. Határidő *aug. 10.* *Szőcse* (Vas m.) u. p. és vasuti állomás *Zalaháshágy-rimánymajor*. Az *iskolaszék.* 271 1—1

Patafalvai (Vas m.) róm. kath. iskolához a háború idejére helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Évi fizetés 800 kor. *Iskolaszék.* 273 1—1

Váci egyházmegye.

Hódmezővásárhelyre róm. kath. kántorságban jártas-jóhangú segédet keresek augusztus 1-ére. Évi fizetés, 500 kor. ellátással, butorozott szoba, fűtés villanyvilágítással, ágyneműmosás nem adatik. *Simon József* fő-kántor. 204 3—3

Németajkú községbe ¼ évre helyettes kántort keresek. Fizetése 200 kor. és lakás. *Dunaharaszti Freesz János* kántortanító. 241 1—1

Szolnoki kántorsegédi állásra pályázatot hirdettek. Havi 90 kor., lakás, fűtés, világítás, reggeli, vári-templom-jövedelem segédársával közös, gyertyapénz. Állás *aug. 15-én* elfoglalandó. *Medgyesi Géza* főkántor. 264 1—2

A **kiskunhalasi** róm. kath. elemi iskolánál az egyik megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettek. Pályázhatnak férfiak és hajadon vagy özvegy tanítónők. Ha nőpályázó választatnék meg, ezen állás férjhezmenetele esetén férjhezmenetelétől számított egy év leforgása alatt megüresedtetnek tekintetik, s hogy ezen feltételnek aláveti magát, pályázati kérvényében tartozik kötelező nyilatkozatot tenni. Évi fizetés az 1913. évi XVI. t.-c.-ben megállapított fizetés, melyből a hitközségi pénztár évi 800 kor.-t és 300 kor. lakásdíjat fizet, a fizetést kiegészítő rész államsegély. A megválasztott tartozik a mindennapi iskolában az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni. Ha a megválasztott férfitanító, köteles szükség esetén három napig terjedhető időre a kántort díjmentesen helyettesíteni, miért is a kántori teendők végzésében jártasnak kell lennie. Ha nőtanító lesz megválasztva, az köteles lesz külön díjazás nélkül a II—VI. osztályu leánytanulókat női kézimunkára tanítani. Kérvények *aug. 15-ig* az iskolaszékhez címezve nyújtandók be. Az állás szept. 1-én foglalandó el. 277 1—1

A **maglódi** (Pest m.) róm. kath. kántortanítói állás halálozás folytán megüresedvén, pályázatot hirdetünk. Javadalma: kétszobás lakás konyhával, kamrával, fűs-kamrával és óllal, 3 hold 278 □ól szántóföld haszonélvezete, hitközségi pénztártól kézpénzben 636 kor. 25 fillér (párber nincs), államsegélyből 532 kor. (szolgálati évek szerint növekvőleg) és stóla. Kötelessége: a

kántornak végzése, az I—VI. osztályos iskola tanítása stb. részletesen díjlevelben megállapítva. Pályázati határidő *aug. 15.* Próbaénekítés kötelező e napon d. e. 10 órakor. Utiköltség meg nem térítetik. Allás szeptember 1-én elfoglalandó. *Iskolaszék.* 278 1—1

Zsidói (Pest m.) róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 22-re* pályázat hirdettek. Jövedelme 712:40 kor. és a megfelelő államsegély. *Iskolaszék.*

Veszprémi egyházmegye.

A bakonyszentlászlói róm. kath. iskolaszék másodtanítói illetve tanítónői állásra *júl. 31.* lejáratul pályázatot hirdet Javadalma: 980 kor. államsegély, 240 kor. lakbér, 220 kor. tanítói fizetés. Mivel kántortanítónk hadbavonult, a pályázóktól megkívánatik a kántoriakban való jártasság. Csak katonakötelezettségének eleget tett férfitanító pályázhat. Notanítótól kézimunkatanítása megkívánatik. A megválasztott kötelesegei a díjlevelben részletezve. A megválasztott a «Gondviselés» nyugdíjintézetének tagja lenni köteles. Személyes megjelenés szükséges. Utiköltség nem térítetik meg. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Választás *aug. 2.* Bakonyszentlászló, (Veszprém m.) *Lendvay Béla* pleb. 243 1—1

Örvényes (a Balaton mellett) fiókközség róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: törvényes lakáson, gazdasági mellékhelyiségeken és 1110 □ öl kerten kívül természetben (2 hold szántó és rét, 24 p. mérő rozs, 16 kb. hasábia) 286 kor., készpénzben 327 kor., a törvényes fizetés többi része államsegély. A tanítás nyelve magyar, az istentisztelet (minden második vasárnap) nyelve német. A választás ideje *aug. 1.* délelben. A kellő okmányokkal felszerelt kérvények következő címre küldendők: *Högyészi Amand* plebános, Aszófő, Zala m. Személyes megjelenés ajánlatos. 251 1—1

A bakonyszentlászlói róm. kath. osztálytanítói (női) állásra (I—II. osztály) *július 31-ig* pályázat hirdettek. Kántortanítónk hadbavonulása miatt megválasztott tartozik esetleg I—VI. osztályt tanítani, a kántoriakat végezni. Egyéb kötelesegei a díjlevelben felsorolva. Javadalma: 980 kor. államsegély, 240 kor. lakbér, 220 kor. tanítói fizetés. Csak katonakötelezettségnek eleget tett férfitanító pályázhat. Ha nő választatnék, női kézimunkát tanítani köteles. A megválasztott a «Gondviselés» tagjává lenni tartozik. Utiköltség nem térítetik meg. Választás *aug. 2.* Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Bakonyszentlászló, (Veszprém m.) *Lendvay Béla* pleb. 260 1—1

A babócsai róm. kath. elemi iskola I. és III. számú főtisztviselőtanítói állására pályázat hirdettek. Mindkét állásnak évi rendes díjazása: törvényes fizetés 240 kor. lakbér és 20 kor. kertilletmény, gazdasági ismétlők oktatásért 150 korona. A tanítók kötelesek a veszprémi «Gondviselés» egyesületbe belépni s növendékeiket szentmisére elkísérni. Az I. osztálytanítói állásra csak kántori teendőiben jártas tanító pályázhat, mert ezen állás birtokosa a hadbavonult kántortanító távollétében kántori teendőket is köteles végezni az esedékes stólaris kántori jövedelem s havi 10 korona tiszteletdíj fejében. Oklevéllel felszerelt kérvények *aug. 15-ig* iskolaszékhez küldendők. Az I. állásra pályázók jelezzék: reflektálnak-e esetleg a III. állásra. Mindkét állás szept. 1-én elfoglalandó. Babócsa (Somogy m.) *Kenyeres Lajos* plebános. 265 1—1

A zalaudvarnoki róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: Államsegély 553 kor. A községtől 4 ar □ öl kat. hold szántóföld, 1,110 □ öl kat. hold rét. Ezek után biztosított legelő és rét osztályos állapotban. 50 pozsonyi mérő rozs, 50 kor. párpéz, 16 km. tűzifa házhoz szállítva. Temetőkaszálas, stóla. A községi járulmányok értéke 647 kor. Megfelelő lakás, kerttel. Kötelesege a megválasztottnak a «Gondviselés» tagjává lenni. Kérvények *aug. 20-ig* Zalaszentgrótra főt. *Schneller Jenő* plebános, isksz. elnök címére küldendők. Pályázhatnak férfiak és nők. 275 1—1

A kercesligeti (Somogy m.) róm. kath. elemi iskolá-

nál a II. sz. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: törvényes fizetés, lakás, s a kertilletmény helyett téli (6 havi) fűtésre járó fa. Kötelesegei díjlevel szerint. Minthogy a kántortanító s az I. sz. oszt. tanító katonai szolgálatot teljesítenek: a megválasztandó addig, amíg az említettek hadiszolgálatát tart köteles az összes kántori teendőket végezni. Ezért megkapja az esedékes stóla-jövedelmet s az iskolaszéktől havi 20 kor. tisztelet díjat. A kántori teendők miatt a német nyelv tökéletes tudása szükséges. Pályázati határidő *aug. 10.* Dr. *Kozma Kálmán* lelkész, isksz. elnök. 274 1—1

A zalaapáti róm. kath. iskolaszék a háború végéig terjedő időre kántortanító helyettesít keres. Fizetés havi 100 kor. butorozott szoba fűtéssel, takarítással, stólailleték. Kötelesege I—VI. fősosztály és esetleg ismétlősök oktatása, összes kántori teendők végzése. Allás legkésőbb *aug. 15-ig* elfoglalandó. Kellőleg felszerelt kérvények *aug. 6-ig* zalaapáti plebániahivatalhoz küldendők. 280 1—1

Elesett katonákért és másokért gyászénekek 1 korona. Világháború énekek 20 fillér. Orgonahangok 950 énekel 3—4 kor. Megrendelhető:

Molnár József kántornál Kunszentmiklóson.

154 8—10

Kántoroknak.

Szaklap nélküli nemes haladás. A *Katholikus Kántor* (Eger) e. szaklap a háborús időben is tekintettel van a kántorok szükségleteire. Alkalmi énekeket, búcsuzatákat is közöl. Rit-hurvszky Antal Háborús énekek e. művét (1 kor.) ingyen küldi minden új előfizetőnek. Most jelen meg a «Király imája» is megzenésítve. Augusztusi számának mellékletén az egyházi énekek előtt és közben használatos izléses bevezető rövid előjátékokból (sádena) közül egy gyűjteményt, melynek folytatása is lesz. Eger, Gimnázium-utca, 3. Előfizetés televe 5 korona. 248—1

Figyelemre méltó.

Különféle ügyekben 3 nap alatt értesítést küldök. Válaszbélyeg csatolandó. SZANKÁSI JANOS, nyug. áll. isk. igazgató. Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. 163 7—10

Kitűnő fehér

bort ajánlok. Utánvéttel 70 fill. SZÓKE SÁNDOR tanító, Gyöngyös. 245—5

Legjobb iskolai daloskönyv a

Ris muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyzve. Jóváhangyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I—II. füzet ára 80—80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egysége

ima- és énekkönyve a

Szelki gyöngyök

Szerkeszté JOSVAY GÁBOR.

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyzve s az összes szükséges imákat és éjlatosságokat. Az egri főegyházmegyei hat. jóváhagyásával.

Ara erős és díszes vázonkötésben 2 korona.

(BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)